

วิเคราะห์การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม*

นางจุฑารัตน์ ทองอินจันทร์[†]

พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตนครราชสีมา

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย ๓ ประการ ได้แก่ (๑) เพื่อศึกษาการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (๒) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ปรากฏอยู่ในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (๓) เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม

ผลการศึกษาพบว่า **ประการแรก** การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ได้ดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานี ตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ เช่น ดำเนินกิจการที่จะสนับสนุนการพัฒนาสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทย ผ่านทางการบริการข่าวสารที่เที่ยงตรง รอบด้าน สมดุล และเชื่อถือต่อจรรยาบรรณ เป็นต้น **ประการที่สอง** หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส มี ๔ หมวด ได้แก่ (๑) หลักพุทธธรรมเพื่อบรรลุประโยชน์แก่สังคม (๒) หลักพุทธธรรมเพื่อความเจริญในหน่วยงานและส่งเสริมสังคม (๓) หลักพุทธธรรมเตือนสติมิให้ตกอยู่ในความประมาทหรือความเสื่อม (๔) หลักพุทธธรรมเพื่อความดีงามแก่ชีวิตและสังคม **ประการที่สาม** วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ แนวนโยบาย กลยุทธ์ แผนการจัดทำรายการ และโครงการ/กิจกรรมของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส มีความสอดคล้องกับหลักพุทธธรรมที่ศึกษาเป็นอย่างดี ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น วิสัยทัศน์ที่มุ่งมั่นเป็นสถาบันสื่อสาธารณะ สอดคล้องกับหลักสาธารณโภคีตา การสร้างสรรค์สังคม สอดคล้องกับหลักอหิงสา และคุณภาพและคุณธรรม สอดคล้องกับหลักภาวนา ๔ อย่าง เป็นต้น องค์ประกอบเหล่านี้ เป็นเงื่อนไขส่วนใหญ่แห่งความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

* วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา.

[†] นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๖).

Abstract

This thesis is of three objectives: 1) to study the background of Thai Public broadcasting Service (Thai PBS), 2) to study the principles of Buddhhadhamma in operating of Thai Public Broadcasting Service, and 3) to analyze the operating of Thai Public Broadcasting Service corresponding to Buddhhadhamma.

From the research, it was found: firstly, the operating of Thai Public Broadcasting Service has fulfilled the objectives of organization specified in the Act of Thai Public Broadcasting Service 2001, such as the operation to support the social development consisting of the quality and virtues based on Thai culture by servicing the information that has been fair, holistic, balanced and truthful news in accordance with the code of ethics of mass communication; secondly, the principles of Buddhhadhamma in the operation of Thai Public Broadcasting Service are of four groups: (1) the principles of Buddhhadhamma for attaining social benefits, (2) the principles of Buddhhadhamma for attaining the growth of organization and society, (3) the principles of Buddhhadhamma for achieving mindfulness, and (4) the principles of Buddhhadhamma for goodness of life and society, and thirdly, vision, commitments, objectives, policy, strategies, plans, and projects or activities of Thai Public Broadcasting Service have been properly matched with the principles of Buddhhadhamma, for example, the vision for the public broadcasting service has been matched with the principle of *Sādhāranabhogitā*, the social creation has been matched with the principle of *Atthacariyā* or useful conduct, the quality and virtue has been matched with the four *Bhāvanā*. These factors are the major conditions for efficiency and success of the Thai Public Broadcasting Service.

๑.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสเป็นสถานีโทรทัศน์สาธารณะแห่งแรกของประเทศไทย บริหารโดย องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ แต่ดำเนินการภายใต้ ทุน ทรัพย์สินและรายได้ขององค์การฯ ซึ่งได้มาจากภาษีสรรพสามิตที่เก็บเพิ่มจากเหล้าบุหรี่ ไม่เกิน ๒,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี[†]

[†] พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๘ ก วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑, หน้า ๕.

ในฐานะที่เป็นสถาบันสื่อสารมวลชน มีหน้าที่ในการสร้างสรรค์สังคมคุณภาพและคุณธรรม ตลอดจนมีพันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ ล้วนมุ่งที่ประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ซึ่งตรงกับหลักพุทธธรรมหลายอย่าง เช่น หลักการบำเพ็ญประโยชน์ ๓ อย่างคือ ประโยชน์ตน ประโยชน์ผู้อื่น และประโยชน์ทั้งสองฝ่าย⁵ เป็นต้น

ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสมีการดำเนินการอย่างไร มีหลักพุทธธรรมใดที่ปรากฏในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส และการดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักพุทธธรรมหรือไม่ อย่างไร

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

๒.๒ เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

๒.๓ เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษา ๔ วิธี คือ

(๑) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(๒) การสัมภาษณ์ผู้บริหาร พนักงาน ผู้ชมรายการของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การแห่งนี้อย่างครบถ้วน

(๓) การวิเคราะห์การดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม

(๔) การนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินการด้วยการวิเคราะห์พรรณนา

๔. ผลการศึกษาพบว่า

๔.๑ การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส เริ่มดำเนินงานอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๑ หลังจากการยุติการออกรายการของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ซึ่งเป็นตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งไว้หลายประการ เช่น ดำเนินกิจการที่จะสนับสนุนการพัฒนาสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยผ่านทางบริการข่าวสารที่เที่ยงตรง รอบด้าน สมดุล และเชื่อถือตรงต่อจรรยาบรรณ เป็นต้น

การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์แห่งนี้ ได้ดำเนินงาน เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจวัตถุประสงค์ และแนวนโยบายขององค์การ เช่น กำหนดโครงสร้างการบริหารให้สามารถรองรับพันธกิจขององค์การ ด้านการผลิต การ

⁵ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๐.

เผยแพร่ การให้บริการด้านข่าวสาร การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และการพัฒนามาตรฐานความเป็นองค์การสื่อสารแห่งชาติ กำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนการบริหารจัดการองค์การ เพื่อให้การบริหารจัดการองค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำหนดกลไกและแนวทางดำเนินการที่สามารถคุ้มครองความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร ผู้อำนวยการและพนักงาน กำหนดตัวชี้วัดและกระบวนการติดตามตรวจสอบประสิทธิผลของ การปฏิบัติงานกำหนดแนวทางการบริหาร เพื่อให้เป็นองค์การที่เป็นสถาบันทางปัญญาของสังคม กำหนดกลไก และกระบวนการ เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนหน่วยงานและภาคีเครือข่าย และดำเนินการตามกลยุทธ์และแผนการดำเนินการของสถานี ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- (๑) ยุทธศาสตร์คุณภาพรายการ
- (๒) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม
- (๓) ยุทธศาสตร์ภาพรวมการนำเสนอและการสร้างเอกลักษณ์สื่อสารณะ
- (๔) ยุทธศาสตร์การเข้าถึงของผู้ชมโดยรวม

๔.๒ หลักพุทธธรรมที่ปรากฏอยู่ในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส มี ๔ ประการได้แก่

(๑) หลักพุทธธรรมเพื่อบรรลุประโยชน์แก่สังคม คือหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมให้บุคคลได้ทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น อกติ ๔ กุศลมูล ๓ พรหมวิหาร ๔ ปัญญา ๓ สุจริต ๓ สาราณียธรรม ๖ มรรคมงคล ๘ เป็นต้น ความจริงอาจมีหลายข้อกว่านี้ เพราะในการปฏิบัติหน้าที่จริง สามารถผสมผสานหรือเลือกธรรมหมวดไหนหรือข้อไหนก็ได้มาปฏิบัติตามความเหมาะสม หลักพุทธธรรมดังกล่าวนี้ จะช่วยให้สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ดำเนินงานเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคมอย่างแท้จริง

(๒) หลักพุทธธรรมเพื่อความเจริญในหน่วยงานและส่งเสริมสังคม เป็นหลักธรรมที่ช่วยยึดเหนี่ยวให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข สามารถพึ่งพาอาศัยกันได้เป็นอย่างดี และเป็นหลักที่เป็นไปเพื่อความเจริญมั่นคงของสังคมและให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น สังคหวัตถุ ๔ อิทธิบาท ๔ โยนิโสมนสิการ กัลยาณมิตตธรรม ๗ อปริหานิยธรรม ๗ เป็นต้น หลักพุทธธรรมหมวดนี้ จะช่วยให้หน่วยงานของสถานีโทรทัศน์แห่งนี้มีความสามัคคี มีความสามานฉันท์ มีความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี

(๓) หลักพุทธธรรมเตือนสติมิให้ตกอยู่ในความประมาทหรือความเลื่อม เป็นหลักธรรมที่สนับสนุนให้คนได้ดำเนินชีวิตด้วยความระมัดระวัง ในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ทุกอย่าง ซึ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับบุคลากรของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ได้แก่ สติสัมปชัญญะ หิริโอตตปปะ สันโดษ ฆราวาสธรรม ๔ อบายมุข ๖ โลกธรรม ๘ เป็นต้น เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของสถานีโทรทัศน์แห่งนี้ เกี่ยวข้องกับข่าวสารข้อมูลเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะต้องกลั่นกรองอย่างรอบคอบก่อนนำเสนอ ต้องทันต่อเหตุการณ์และนำเสนอใจอีกด้วย

(๔) หลักพุทธธรรมเพื่อความดีงามแก่ชีวิตและสังคม เป็นหลักธรรมที่เป็นไปเพื่อควบคุมพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล ในการดำรงอยู่ในสังคมร่วมกับบุคคลอื่น หลักธรรมเหล่านี้ เช่น เบญจศีล-เบญจธรรม สปัปฐิธรรม

๗ บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ กุศลกรรมบถ ๑๐ เป็นต้น จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะเป็นเสมือนเกราะป้องกันมิให้เสื่อม ให้มีความเจริญทางด้านกาย จิตใจและปัญญาด้วย ในฐานะที่บุคลากรส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธ จึงควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อหลักธรรมที่ครองตนเองให้สามารถอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

๔.๓ การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม

ผู้วิจัยได้นำเสนอมาตามลำดับ ทั้ง ๘ ประเด็น** ได้แก่ (๑) วิสัยทัศน์กับหลักพุทธธรรม (๒) พันธกิจกับหลักพุทธธรรม (๓) วัตถุประสงค์กับหลักพุทธธรรม (๔) แนวนโยบายกับหลักพุทธธรรม (๕) กลยุทธ์กับหลักพุทธธรรม (๖) แผนการจัดทำรายการกับหลักพุทธธรรม (๗) โครงการ/กิจกรรมกับหลักพุทธธรรม (๘) แนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสกับหลักพุทธธรรม

จากการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์แห่งนี้ ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า มีความสอดคล้องกับหลักพุทธธรรมเป็นอย่างมาก เพราะในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสนั้นได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบที่ตนพึงมีและปฏิบัติต่อสังคม ในฐานะที่เป็นสื่อสาธารณะตามหลักจริยธรรมองค์การเป็นอย่างดี ด้านวิสัยทัศน์ที่มุ่งมั่นเป็นสื่อสาธารณะ ผลิตรายการที่มีคุณภาพและส่งเสริมให้คนมีคุณธรรม ซึ่งตรงกับหลักพุทธธรรม เช่น สาธารณโภคิตา ความมีโภคะทรัพย์หรือทรัพย์เพื่อส่วนรวม การบำเพ็ญประโยชน์ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้วยหลักภavana ๔ เป็นต้น ด้านพันธกิจ มีความสอดคล้องกับหลักพุทธธรรม ได้แก่ สัจจะ คือการเน้นความจริง ความถูกต้อง และการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมโดยส่วนรวม เรียกว่า พรหิตประโยชน์ ด้านวัตถุประสงค์ มีความสอดคล้องกันกับหลักพุทธธรรม ได้แก่ ปัญญา ๓ อิทธิบาท ๔ สารารณียธรรม ๖ กัลยาณมิตตธรรม ๗ ด้านแนวนโยบาย เป็นไปตามหลักพุทธธรรม คือความเที่ยงตรงและความซื่อสัตย์ ความปราศจากอคติ การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม และการมีส่วนร่วมจากประชาชนทุกภาคส่วน ด้านกลยุทธ์ สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม คือ การมีสัจจะ การมีศีล และการใช้ปัญญาไตร่ตรองในการวางมาตรฐานสำหรับรายการต่าง ๆ ให้ประจักษ์และยึดมั่นในจริยธรรมขององค์การ แผนการจัดทำรายการ มีความสอดคล้องกับหลักพุทธธรรม คือความกตัญญูตเวที ต่อประชาชนและประเทศ ความซื่อสัตย์สุจริต การมีวินัยหรือศีล การทำหน้าที่ของตนเองให้เหมาะสมตามหลักของทิส ๖ การใช้ปัญญา การมีความเห็นที่ถูกต้องเป็นสัมมาทิฐิ การถือความถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ เรียกว่า ธัมมาธิปไตย และการมีความศรัทธาคือ ความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของตนเองว่าเป็นอย่างถูกต้อง ด้านโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินงานอยู่ สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมหลายหมวด เช่น พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ ขรรวาสธรรม ๔ และความปราศจากอคติทั้ง ๔ อย่าง เป็นต้น

** องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.), รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๕๔, พิมพ์ครั้งที่ ๑ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕, (กรุงเทพมหานคร : องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓๗-๑๓๙.

๕. สรุป

การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งการดำเนินงานตลอดระยะเวลา ๖ ปีที่ผ่านมาได้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์การฯ แห่งนี้ทุกประการ ทำให้ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับจากสังคม ในฐานะที่เป็นสื่อสาธารณะที่มีความเป็นกลาง ปราศจากอคติ และสร้างสรรค์สังคมให้มีคุณภาพและคุณธรรมอย่างแท้จริง หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส มี ๔ หมวด ได้แก่ (๑) หลักพุทธธรรมเพื่อบรรลุประโยชน์แก่สังคม(๒) หลักพุทธธรรมเพื่อความเจริญในหน่วยงานและส่งเสริมสังคม(๓) หลักพุทธธรรมเตือนสติมิให้ตกอยู่ในความประมาทหรือความเสื่อม (๔) หลักพุทธธรรมเพื่อความดีงามแก่ชีวิตและสังคม การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส เมื่อพิจารณาจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ แนวนโยบาย กลยุทธ์ แผนการจัดทำรายการ โครงการ/กิจกรรม มีความสอดคล้องกับหลักพุทธธรรมอย่างชัดเจน เช่น การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม ความเป็นสื่อสาธารณะ ความเป็นกลาง ปราศจากอคติ ความเที่ยงตรง การพัฒนาคนในสังคมให้มีความรู้ มีคุณธรรม เป็นต้น

บรรณานุกรม

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย, ราชกิจจานุเบกษา

เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๘ ก วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๑.

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย. รายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปี

พ.ศ. ๒๕๕๔. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชิ่ง, ๒๕๕๕.

_____. รายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕. กรุงเทพมหานคร

: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชิ่ง, ๒๕๕๖.